

Agnieszka Wojcieszak*

**SPRAWOZDANIE Z KONFERENCJI NAUKOWEJ
„PANORAMA PRAWNYCH ASPEKTÓW
WIELOKULTUROWOŚCI SPOŁECZEŃSTWA”,
20–21 KWIETNIA 2017 R.**

W dniach 20–21 kwietnia 2017 r. w Instytucie Prawa i Administracji Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu odbyła się konferencja naukowa nt. „Panorama prawnych aspektów wielokulturowości społeczeństwa”. Konferencja została objęta patronatem honorowym przez dr. Adama Bodnara, rzecznika praw obywatelskich, oraz Jacka Jaśkowiaka, prezydenta miasta Poznania. Patronat medialny z kolei objęła Gazeta Wyborcza, Radio WTK oraz telewizja UAM.TV.

Pomysł zorganizowania konferencji naukowej poświęconej prawnym aspektom wielokulturowości społeczeństwa zrodził się w wyniku obserwacji narastających problemów związanych z ruchami migracyjnymi w Europie. W rezultacie tematyka konferencji opierała się na analizie najważniejszych problemów związanych z prawnymi aspektami wielokulturowości społeczeństwa. Z tego też względu organizatorzy przewidzieli kilka paneli dyskusyjnych obejmujących m.in. administracyjnoprawne i karnoprawne problemy związane z wielokulturowością społeczeństwa. Pojawiły się również zagadnienia z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych oraz publicznego prawa gospodarczego w kontekście problemów wielokulturowości. Podczas dwudniowych obrad wygłoszono 25 referatów. O doniosłości podjętej w ramach konferencji problematyki może świadczyć fakt, że zgromadziła ona kilkudziesięciu uczestników, wśród których znaleźli się m.in. prof. dr hab. Józef Orczyk, prof. dr hab. Roman Budziniowski, prof. dr hab. dr h.c. Andrzej J. Szwarc, prof. UAM dr hab. Joanna Haberko, prof. UAM dr hab. Katarzyna Kokocińska, prof. dr hab. Robert Zawłocki, prof. UMK dr hab. Janusz Bojarski, prof. dr hab. Krzysztof Ślęzak, prof. UAM dr hab. Daniel Eryk Lach, prof. UAM dr hab. Michał Skąpski, prof. UAM dr hab. Dominiki Mącznyński, prof. dr hab. Roman Wieruszewski, prof. UAM dr hab. Tadeusz Gadkowski.

* Magister prawa, doktorantka w Katedrze Prawa Cywilnego, Handlowego i Ubezpieczeniowego, Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Konferencję uroczystie otworzył prof. dr hab. h.c. Andrzej J. Szwarc – przewodniczący Komitetu Organizacyjnego, który zwrócił uwagę na aktualność, a także kulturowo-społeczny i prawny kontekst problemów wielokulturowości społeczeństwa.

Następnie swoje przemówienie wygłosił prof. dr hab. Józef Orczyk, który przywitał zgromadzonych gości i wyraził nadzieję na powodzenie i owocną dyskusję nad problemami wielokulturowości społeczeństwa. Dalej głos zabrał Jędrzej Solarski, zastępca prezydenta miasta Poznania, który wskazał, że problem wielokulturowości społeczeństwa obecny jest również w tym mieście.

Po uroczystym otwarciu konferencji i powitaniu przybyłych gości wystąpienie otwierające pierwszy panel dyskusyjny, dotyczące kontekstu wielokulturowości w ochronie praw i wolności człowieka i obywatela, wygłosił dr Adam Bodnar, rzecznik praw obywatelskich. Pan Doktor w swoim referacie wskazywał, że „wielokulturowość, jako model czy idea, jest wartością chronioną, a gwarancje ochrony mają swoje źródło w prawie międzynarodowym”. Dalsze rozważania dotyczące ochrony praw człowieka – na płaszczyźnie międzynarodowej – podjęła dr Natalia Buchowska z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu w referacie dotyczącym uniwersalizmu w kontraście do regionalizmu praw człowieka w kontekście wielokulturowości społeczeństw. Z kolei o ewolucji zasady samostanowienia w kontekście wielokulturowości społeczeństw opowiedział prof. UAM dr hab. Tadeusz Gadkowski z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Problem wielokulturowości społeczeństwa znalazł również swoje odzwierciedlenie w prawnej ochronie dziedzictwa wielokulturowych dzieł sztuki/dóbr kultury. Doktor Wojciech Szafrąński z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu wskazał na najważniejsze dylematy w zakresie restytucji dóbr kultury, ograniczeń wywozu tych dóbr, tworzenia nowych form ochrony dziedzictwa. Moderatorem obrad pierwszego panelu był prof. dr hab. Roman Wieruszewski.

Drugi panel dyskusyjny, moderowany przez prof. dr hab. Romana Budzinowskiego z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, dotyczył administracyjnoprawnych problemów wielokulturowości społeczeństwa. Podczas tej części konferencji referat wygłosiła mgr Agnieszka Narożniak z Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu, która zaprezentowała węzłowe problemy administracyjnoprawnej regulacji pobytu cudzoziemca. Natomiast dr hab. Wojciech Piątek z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu skoncentrował się na postępowaniu o nadanie statusu uchodźcy.

W ramach trzeciego i czwartego panelu dyskusyjnego – nad którym przewodnicstwo objął prof. dr hab. dr h.c. Andrzej J. Szwarc – referenci w swoich wystąpieniach nawiązywali w sposób ogólny do problematyki prawnokarnej wielokulturowości społeczeństwa. Rozważania na tej płaszczyźnie rozpoczął dr hab. Justyn Piskorski z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu z referatem dotyczącym kryminologicznych i kryminalnopolitycznych wyzwań wielokulturowości społeczeństwa. Następnie swoje wystąpienie dotyczące stanu przestępczości cudzoziemców w Polsce w dobie kryzysu migracyjnego zaprezentował dr Michał Leciak z Uniwersytetu im. Mikołaja Kopernika w Toruniu. Kolejna prezentacja przygotowana została przez dr Annę Demenko z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Dotyczyła

ona prawnokarnej oceny wypowiedzi znieważających lub zniesławiających w społeczeństwach wielokulturowych. Z kolei wątek motywów kryminalizowania mowy nienawiści przedstawił dr Michał Urbańczyk z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Natomiast wystąpienie prof. UMK dr. hab. Janusza Bojarskiego z Uniwersytetu im. Mikołaja Kopernika z Torunia poświęcone zostało reakcji na przestępstwa gospodarcze jako wyraz różnic kulturowych.

Ostatnie wystąpienie, które wygłoszono w pierwszym dniu konferencji, dotyczyło wpływu wielokulturowości społeczeństwa na efektywność procesu karnego w Polsce. W imieniu prof. dr. hab. Pawła Wilińskiego z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu referat wygłosiła dr Martyna Kusak.

W drugim dniu konferencji organizatorzy przewidzieli cztery panele dyskusyjne. Podczas pierwszego i drugiego panelu, którego obradom przewodniczył prof. dr hab. Robert Zawłocki z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, omówiono problemy wielokulturowości z punktu widzenia prawa karnego oraz prawa pracy i świadczeń socjalnych. W czasie tej części konferencji wygłoszono siedem referatów. Profesor dr Jurg Gerber i Kate Angulski wygłosili referat dotyczący religii i wielokulturowości więzienia. Z kolei prof. dr hab. Piotr Stępiak z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu omówił problemy wielokulturowości w polskim systemie penitencyjnym. Następnie swój referat zaprezentował prof. UAM dr hab. Daniel Eryk Lach z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, przedstawiając sytuację cudzoziemcy w polskim prawie socjalnym. O udzielaniu świadczeń zdrowotnych cudzoziemcom opowiedziała prof. UAM dr hab. Joanna Haberko. Pani Profesor w swoim wystąpieniu zaprezentowała w szczególności kwestię niewadliwosci zgody na leczenie w związku z obowiązkiem dostarczenia pacjentowi zrozumiałej informacji.

W dalszej części tego panelu prof. dr hab. Krzysztof Ślebzak z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu odniósł się do problemu zabezpieczenia społecznego obywateli państw trzecich w Unii Europejskiej. Natomiast prof. UAM dr hab. Michał Skąpski opowiedział o wielokulturowości jako wyzwaniu w stosunkach pracy. Ostatnie wystąpienie podczas wspomnianego panelu wygłosiła prof. UAM dr hab. Katarzyna Kokocińska z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Referat Pani Profesor skoncentrował się wokół prawnych aspektów działalności gospodarczej w kontekście wielokulturowości społeczeństw.

W części popołudniowej odbyły się jeszcze dwa panele. W roli moderatora obu paneli wystąpił prof. dr hab. Krzysztof Ślebzak z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, zastępując prof. dr. hab. Adama Olejniczaka z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Pierwszy panel rozpoczął dr Filip Balcerzak z Wyższej Szkoły Bankowej z referatem dotyczącym międzynarodowego prawa inwestycyjnego w kontekście wielokulturowości społeczeństw. Dalej swoje wystąpienie miał dr hab. Krzysztof Mularski z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, który omówił zagadnienia związane z wykładnią oświadczeń woli w kontekście wielokulturowości. Z kolei prof. UAM dr hab. Dominik Mączyński przedstawił prawnopodatkowe aspekty wielokulturowości społeczeństwa. Ostatnim referentem w ramach pierwszego panelu popołudniowego była dr hab. Aneta Suchoń

z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, która zaprezentowała wielokulturowe aspekty obrotu nieruchomościami rolnymi.

Na zakończenie drugiego dnia obrad, podczas ostatniego panelu przedstawiono jeszcze dwa referaty. Pierwszy z nich ukazał ochronę różnorodności kulturowej w Unii Europejskiej w mediach audiowizualnych, a wygłosiła go dr Katarzyna Klafkowska-Waśniowska z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Z drugim referatem wystąpiła dr Katarzyna Jadach z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, która zaprezentowała w nim wielokulturowość w systemie oświaty.

Obrady podczas drugiego dnia konferencji zakończył prof. dr hab. dr h.c. Andrzej J. Szwarec, wygłaszając podziękowania dla Komitetu Naukowego, Komitetu Organizacyjnego, referentów i moderatorów. Profesor wyraził nadzieję, że konferencja stanie się przyczynkiem do dalszych dyskusji i pogłębionych analiz nad prawnymi aspektami wielokulturowości społeczeństwa.

Wspomnieć należy, że tezy zaprezentowane podczas wygłaszanych referatów oraz towarzyszących im dyskusji będą zawarte w monografii pokonferencyjnej, której publikacja ma nastąpić na jesieni bieżącego roku.